

Анастасія Коренюк,
провідний спеціаліст відділу
методологічного забезпечення проведення
іспиту департаменту суддівської кар'єри
секретаріату Вищої кваліфікаційної комісії
суддів України

УДК 343.92

Орган пробації як суб'єкт запобігання рецидивним злочинам неповнолітніх в Україні

Головною тенденцією сучасної європейської кримінальної політики є розширення сфери застосування до неповнолітніх покарань, альтернативних позбавленню волі та інших заходів кримінально-правового впливу, як нових ефективних засобів боротьби із рецидивною злочинністю неповнолітніх.

Більшість цивілізованих країн світу дійшли висновку про «кризу покарання» як одного із елементів соціального контролю злочинності неповнолітніх. Першим кримінологом, який пояснив сутність цього явища став Н. Крісті. У своїх працях він говорив, що «криза покарання проявляється, по-перше, в тому, що після Другої світової війни в усьому світі спостерігається зростання злочинності, незважаючи на всі зусилля поліції і кримінальної юстиції. По-друге, людство випробувало всі можливі види кримінальної репресії, включаючи кваліфіковані види страти (четвертування, колесування, спалення живцем і інше), без видимих результатів (неефективність загаль-

ної превенції). По-третє, як сказав в 1974 році Томас Матісен, рівень рецидиву відносно стабільний для кожної конкретної країни і не знижується, що свідчить про неефективність спеціальної превенції. По-четверте, на думку психологів, тривалий (понад п'ять-шість років) термін перебування в місцях позбавлення волі призводить до незворотних змін психіки людини. В'язниця служить школою кримінальної професіоналізації, а не місцем виправлення» [9, с. 11]. Таким чином наразі актуальним є питання пошуку та впровадження нових результативних засобів кримінально-правового впливу на неповнолітніх, які переступили межу кримінального закону, з метою запобігання вчинення ними повторних злочинів.

Аналіз останніх досліджень. Окремі аспекти впровадження інституту пробації та діяльності органів пробації в Україні були предметом дослідження таких вчених: В. Аніщук, О. В. Беци, І. Г. Богатирьова, О. І. Богатирьової, Н. В. Буруковсь-

кої, Н. Є. Доній, О. М. Джузи, В. М. Дрьоміна, В. В. Голіни, В. А. Кирилук, О. О. Книженко, О. Г. Колба, М. О. Колесник, Н. М. Крестовської, О. М. Литвинова, М. В. Палія, Д. В. Ягунова, І. С. Яковець, О. Б. Янчука.

Грунтовні дослідження патань боротьби зі злочинністю неповнолітніх здійснено завдяки напрацюванням таких фахівців: А. А. Закалюка, С. Ф. Денисова, О. М. Джузи, Т. Л. Кальченко, О. С. Стеблинської, Н. В. Яницької та інших.

Проте на науковому рівні питання діяльності органу пробації як суб'єкта запобігання рецидивним злочинам неповнолітніх є не до кінця вивченим.

Професор Н. Є. Доній стверджує, що «в останні десятиріччя науковцями безперервно обговорюються потужність проходження антропоцентричного повороту в соціальному просторі й пов'язані з ним супутні феномени – гу-манізація, толерантність, повага до Іншого тощо» [7, с. 38]. Зазначимо, що на арені європейського простору активно пропагується питання гуманізації кримінальної системи виконання покарань щодо неповнолітніх.

Крім цього, процес входження України до Європейського Союзу передбачає імплементацію європейських стандартів і підходів до забезпечення прав дітей, зокрема і в частині розвитку ювенальної юстиції щодо неповнолітніх. При цьому заходами з розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні передбачено створення служби пробації для неповнолітніх. Таким чином, це зумовило впровадження нового для України, але досить відомого у всьому світі, ефективного правового інституту профілактики рецидивної злочинності, зокрема і злочинності неповнолітніх, як пробація. Відповідно до прийнятого Верховною Радою України 05 лютого 2015 року Закону України «Про пробацію» основною метою вказаного вище інституту є виправлення засу-

джених та запобігання вчинення ними повторних злочинів [1] [8, с. 185]. Тобто орган пробації виступає як суб'єкт боротьби із рецидивною злочинністю.

Багато науковців, вчених, практиків, соціологів та психологів по-різному трактують сутність пробації. Як приклад, суддя С. Чванкін зазначає, що «введений в Україні інститут пробації є дуже своєчасним і необхідним для суспільства інструментарієм, завдяки якому перевиховання засуджених стане реальним і ефективним» [12].

При цьому Д. Чернишов наголошує, що «пробація – це не карт-бланш, а щоденна робота з тими, хто лише розпочинає вчитися вирішувати свої проблеми, не вступаючи у конфлікт із законом» [13].

Своєю чергою, Довидас Віткаускас, керівник проекту ЄС «Право Justice», розглядає пробацію з економічного аспекту і стверджує, що «дешевше і безпечніше, наскільки це можливо, залишити людину на волі, ніж утримувати в місцях позбавлення волі».

У Законі України «Про пробацію» зазначено, що «пробація – це система наглядових та соціально-виховних заходів, що застосовуються за рішенням суду та відповідно до закону до засуджених, виконання певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинуваченого» [1].

Таким чином, на нашу думку, пробацію потрібно розглядати і як покарання, не пов'язане з позбавленням волі, і як комплекс соціально-виховних заходів направлених на перевиховання злочинця з однією метою – запобігання повторним злочинам.

Доцільно зазначити, що в законодавстві нашої країни не має визначення поняття «ювенальна пробація». Тому вважаємо за необхідне сформулювати таке визначення на основі положень статті 12 закону [1], зокрема, «ювенальна пробація», це ком-

плекс наглядових та соціально-виховних заходів, що застосовуються за рішенням суду та відповідно до закону до осіб віком від 14 до 18 років, які здійснюються з урахуванням вікових та психологічних особливостей неповнолітніх, спрямовані на забезпечення їх нормального фізичного і психічного розвитку, профілактику агресивної поведінки, мотивацію позитивних змін особистості та поліпшення соціальних стосунків, а також виконання певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинуваченого.

Хотілося б звернути увагу, що у національному законодавстві закріплено три види пробації, зокрема:

1) досудова пробація — це забезпечення суду формалізованою інформацією, що характеризує обвинуваченого, з метою прийняття судом рішення про міру його відповідальності (досудова доповідь);

2) наглядова пробація — це здійснення наглядових та соціально-виховних заходів щодо засуджених до покарань у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт, осіб, яким покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк замінено покаранням у виді громадських робіт або виправних робіт, осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням (реалізація пробаційних програм), звільнених від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, а також направлення засуджених до обмеження волі для відбування покарання до виправних центрів;

3) пенітенціарна пробація — це підготовка осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, до звільнення з метою трудового і побутового влаштування таких осіб після звільнення за обраним ними місцем проживання [11].

На нашу думку, кожен вид пробації виконує свою роль та комплекс функцій необхідних у боротьбі із рецидивною злочинністю дорослих та неповнолітніх осіб. При цьому тільки застосування усього комплексу заходів, які здійснюють працівники органів пробації з метою перевиховання неповнолітньої особи-злочинця у ракурсі конкретного виду пробації, має результат.

Досудова пробація.

Д. В Ягунов у своїх дослідженнях говорить, що «сутність досудової пробації полягає у роботі офіцера пробації в судах, яка пов'язана із вивченням особи злочинця, який притягується до кримінальної відповідальності, і наданням відповідних рекомендацій суддям щодо міри покарання (так звані досудові доповіді (pre-sentence reports – PSR) або досудові дослідження (pre-sentence investigations – PSI)» [10, с. 61].

Багато науковців, говорячи про досудову пробацію у пробаційних колах, застосовують крилатий вислів англійського вченого Д. Вітфілда, який зазначав, що «досудова доповідь — це «вітрина» служби пробації [5, с. 59-60].

О. І. Богатирьова, стверджує, що «одним із способів подолати рецидив, а отже й підвищити ефективність призначення та виконання покарань можна вважати інформацію та рекомендації, які надаються працівниками пробації, судовій владі для сприяння їм у прийнятті обгрунтованого і справедливого рішення» [4].

В. Аніщук зазначає, що впровадження в Україні пробації кардинально змінило вектор роботи з правопорушниками ще на етапі обвинувачення. Дійсно, досудова пробація базується на оцінці ризику вчинення повторного злочину особою [3, с. 224].

Так, відповідно до положень Закону України «Про пробацію» орган пробації на запит суду подає досудову доповідь, що містить результати незалежного соціального дослідження обвинуваченого. Це дослідження

не має на меті довести його винуватість чи невинуватість, а містить висновок про ризик вчинення обвинуваченим повторного злочину та можливість його виправлення без позбавлення або обмеження волі [1].

Погоджуючись із думками вказаних вище науковців, доцільно зазначити, що на працівника пробації покладається дуже відповідальне і нелегке завдання – скласти досудову доповідь, яка повинна включати найповнішу та найдостовірнішу інформацію про особу неповнолітнього, на основі якої суд приймає рішення про застосування пробації чи призначення покарання. Тобто, маємо підстави стверджувати, що від працівника пробації залежить доля і майбутнє неповнолітнього, який можливо оступився і не до кінця розумів наслідки свого вчинку та потребує такою «шансу» як пробація.

Так, застосування досудової пробації на етапі обвинувачення, дає можливість неповнолітньому уникнути ізоляції від суспільства. Звісно, якщо на основі досудової доповіді суд прийме рішення, що неповнолітній не становить загрози суспільству і може стати на шлях виправлення через застосування до нього альтернативного виду покарання. Саме досудова доповідь є стандартизованим інструментом для збирання і подання інформації про характеристику і середовище, в якому перебуває неповнолітня особа, з метою прийняття судом рішення про міру відповідальності. Працівник пробації збирає і аналізує інформацію та оцінює криміногенні фактори неповнолітньої особи на основі яких формулює висновок щодо найбільш доцільної міри покарання. Також на основі зібраних матеріалів здійснюється планування індивідуальної роботи з неповнолітнім з ціллю зниження ризику повторних правопорушень та виправлення неповнолітньої особи.

Досить влучно з цього приводу зазначила заступник директора державної установи «Центр пробації» О. Суботенко: «ключ до недопущен-

ня нового злочину потрібно шукати в самій людині, а допомогти відкрити цей замок можливо завдяки правильному оцінюванню ризиків і її потреб...».

Досудова доповідь щодо неповнолітнього додатково повинна містити інформацію про вплив криміногенних факторів на поведінку особи та рекомендації щодо заходів, спрямованих на мінімізацію ризику повторного вчинення неповнолітніми кримінальних правопорушень, що у свою чергу дає змогу суду прийняти правильне рішення про застосування до неповнолітнього пробаційних заходів.

Хотілося б зауважити: «усе, що гарно викладено на папері, на практиці не завжди виходить так добре реалізувати». Це стосуються покладених законодавством завдань на працівників пробації відносно підготовки ними досудових доповідей щодо неповнолітніх. Так, прокурор В. М. Гунько називає основні проблеми, які вже виникли у застосуванні досудової пробації на практиці, зокрема:

- «формальний підхід територіальних органів з питань пробації до складання досудових доповідей, а саме копіювання характеризуючих матеріалів про особу, наявних у кримінальному провадженні;

- через формальний підхід здебільшого низька якість досудових доповідей. До прикладу, в одній із досудових доповідей територіальним органом пробації не було зазначено, що до неповнолітнього обвинуваченого вже застосовувалися примусові заходи виховного характеру, що є важливим, в т. ч. і при призначенні покарання;

- недосконало визначені критерії ризиків вчинення в подальшому кримінального правопорушення і, як наслідок, визначальним у визначенні ступеня ризику є суб'єктивний підхід окремого працівника органу пробації;

- впровадження інституту досудових доповідей здебільшого не підтримується суддівським корпусом, адже серед суддів поширюється дум-

ка, що призначення складання досудових доповідей сприяє тривалішому розгляду кримінального провадження судом, а отже, порушення розумних строків судового провадження;

– надання судом незначного часу органу пробації для складання досудових доповідей, зокрема, до 5 днів, упродовж яких неможливо якісно зібрати характеризуючі дані та якісно скласти висновок. Більше того, наявні такі випадки, коли ухвала суду про призначення досудової доповіді надходила до територіального органу пробації вже після наданого судом строку на складання досудової доповіді;

– учасники процесу в переважній більшості заперечують щодо клопотання прокурора про призначення складання досудової доповіді, бажаючи, аби про вчинення дитиною кримінального правопорушення знала якомога менша кількість людей (друзів, знайомих, односельчан, учителів тощо). Органи пробації, на відміну від слідчих органів поліції, встановлюючи характеризуючі дані, повинні особисто відвідувати обвинуваченого за місцем проживання, навчання, спілкуватися з друзями, викладачами, сусідами тощо» [6, с. 32].

На нашу думку, потрібно в найкоротші терміни усунути існуючі проблеми для підвищення ефективності роботи досудової пробації. Як пропозиція, активно залучати волонтерів та громадські, благодійні, релігійні організації для допомоги у підготовці досудової доповіді.

Адже завдяки низці заходів, які включає у себе досудова пробація, неповнолітні не потрапляють у місця позбавлення волі, своєю чергою з підлітками проводиться ряд соціально-виховних заходів з метою перевиховання. Це допомагає уникнути криміногенної субкультури таких місць, що максимально знижує вірогідність вчинення повторних злочинів цією категорією осіб.

Наглядова пробація.

Важливим елементом з реалізації механізму наглядової пробації є за-

стосування до суб'єкта пробації пробаційної програми. Законодавець дає визначення пробаційної програми «як системи наглядових та соціально-виховних заходів, що застосовуються за рішенням суду та відповідно до закону до засуджених, виконання певних видів кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинуваченого» [1]. Необхідно звернути увагу, що є певні особливості застосування пробаційних програм до неповнолітніх. Зокрема, пробаційна програма щодо неповнолітнього суб'єкта пробації реалізується уповноваженим органом з питань пробації разом із суб'єктом, що надає соціальні послуги, визначені Законами України «Про соціальні послуги» та «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» [1].

Визначена мета застосування пробаційних програм до суб'єктів пробації, у тому числі неповнолітніх, підтверджує, що комплекс функцій, які включає у себе наглядова пробація направлені саме на боротьбу із рецидивною злочинністю дорослих та неповнолітніх, зокрема зазначено «метою є виправлення суб'єктів пробації, звільнених від відбування покарання з випробуванням, на яких судом покладено обов'язок проходження пробаційних програм (далі – суб'єкти пробації), запобігання вчиненню ними повторних кримінальних правопорушень» [2].

Проект пробаційної програми повинен містити завдання, функції, ознаки цільової групи, на яку спрямована така програма, інформацію про навички та знання, яких може набути суб'єкт пробації за результатами проходження зазначеної програми, ресурси, необхідні для її реалізації, зміст заходів, а також порядок проходження пробаційної програми і оцінки результатів проходження. У нашому випадку мова йде про цільову групу неповнолітніх. Важливим є той момент, що проекти пробаційних програм розробляються

Міністерством юстиції України, яке своєю чергою для досягнення вказаної вище цілі, може залучати підприємства, установи та організації незалежно від форми власності. Крім цього, під час реалізації пробаційної програми уповноважений орган з питань пробації може отримувати необхідну інформацію безпосередньо від державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та окремих громадян у встановленому законодавством порядку.

На сьогодні затверджено три пробаційні програми для роботи з неповнолітніми суб'єктами пробації, зокрема: «Попередження вживання психоактивних речовин», «Подолання агресивної поведінки», «Зміна прокримінального мислення». Темі програм для неповнолітніх обиралися відповідно до специфіки підліткового віку та зорієнтовані на те, що когнітивна, емоційна, поведінкова та соціальна сфери дитини у стані активного формування. Необхідно звернути увагу, що до складу робочої групи з розробки пробаційних програм входили представники державних органів, міжнародних та громадських організацій, навчальних закладів та судді.

І навіть при таких активних і актуальних заходах розбудови ефективної системи пробації для вдоволення проблем суспільства щодо безпеки та протидії злочинності взагалі та рецидивної зокрема, під час реалізації наглядової пробації на практиці, виникає ряд проблем. Як приклад, ювенальними прокурорами було здійснено перевірку в органах пробації за результатами якої виявлено порушення законодавства під час здійснення досудової та наглядової пробації стосовно неповнолітніх порушників. Так, оприлюднено інформацію про допущення чисельних випадків неякісного проведення соціально-виховної роботи з неповнолітніми працівниками органів пробації. При цьому надається неналежна оцінка ризиків вчинення порушниками

повторних злочинів [14]. А від усіх цих факторів, як нами вже зазначалося раніше, залежить доля дитини. На нашу думку, однією із причин ситуації, яка склалася є і той факт, що на одного працівника пробації припадає двадцять суб'єктів пробації, і це не дозволяє добросовісно виконувати той обсяг покладених законодавством завдань на орган пробації. Таким чином є необхідність вдосконалення діяльності вказаного виду пробації.

Пенітенціарна пробація.

Поряд із підготовкою досудових доповідей щодо обвинувачених, здійсненням нагляду за особами, засудженими до покарань не пов'язаних із позбавленням або обмеженням волі та реалізацією пробаційних програм щодо суб'єктів пробації, працівники органів пробації працюють також в установах закритого типу для здійснення моніторингу та вирішення проблемних питань засуджених, які готуються до звільнення з місць позбавлення волі. Наразі даний вид пробації починає активно впроваджуватися, але ще не на такому рівні як досудова та наглядова пробація.

І. Яковець наголошує: «перебування людини у місцях позбавлення волі є чи не найбільш екстремальною та кризовою ситуацією, в яку можливо потрапити. Найбільш негативні наслідки поряд із криміналізацією особистості – втрата соціально корисних зв'язків, що негативно впливає на поведінку особи, породжує апатію у подоланні асоціальних навичок, сприяє деградації особистості. Найбільш нагальною проблемою нейтралізації негативного впливу умов відбування покарання на особистість постає в період підготовки засудженого до звільнення».

Швейцарські експерти стверджують, що за три місяці перебування у місцях ізоляції від суспільства особа у більшості випадків повністю втрачає своє майбутнє. При цьому у неповнолітніх цей період є набагато коротшим. Вже з моменту потрапляння у місця позбавлення волі під-

літок приймає усі правила кримінального мікросередовища виховної колонії. Одні з яких через слабкість і страх перед сильнішими, інші через бажання наслідування своїм одноліткам.

Тому сутність пенітенціарної пробації щодо неповнолітніх полягає у створенні працівниками органів пробації для засуджених підлітків, які готуються до звільнення, ефектної соціальної підтримки. Тобто мова йде про допомогу неповнолітньому в адаптації у соціумі після ізоляції від суспільства. Адже на підлітка чекає ціла низка проблем після звільнення з місць позбавлення волі, які навряд чи він в змозі вирішити самотужки і без проведення належної роботи з боку органів пробації, служб у справах дітей та різного роду громадських організацій, без участі яких є високий ризик повернення у кримінальне середовище.

На нашу думку, існування такого виду як пенітенціарна пробація є необхідним інструментом для соціальної адаптації неповнолітніх злочинців після звільнення з місць позбавлення волі. Адже підлітки перебуваючи у виховних колоніях, підлаштовуються під те кримінальне середовище, яке існує в цих місцях. При таких умовах для більшості неповнолітніх виховні колонії стають не місцем виправлення, а школою нових злочинів. Своєю чергою, це є одним із чинників росту рецидиву неповнолітніх, а згодом і дорослих. Таким чином дотримуючись правил поведінки злочинної субкультури після виходу з виховної колонії необхідно заново вчитися правил моральної та законної суспільної поведінки. Тому, на нашу думку, пенітенціарна пробація повинна реалізовуватися відносно неповнолітніх протягом усього терміну відбування покарання.

За статистичними даними Міністерства юстиції України, Центру пробації, у 2017 році 1152 неповнолітніх перебувало на обліку у Секторах ювенальної пробації, з яких лише 1,44 % вчинили повторні злочини.

Наразі в Україні відкрито тринадцять таких Секторів [13].

Отже, можна винести наступний «вердикт» сучасному стану пробації. Безперечно впровадження пробації в Україні є новелою у запобіжній системі боротьби із рецидивною злочинністю неповнолітніх. При цьому за статистичними даними Генеральної прокуратури України, Державної судової адміністрації України, Міністерства юстиції України, Державної установи «Центр пробації» із впровадженням інституту пробації в Україні зокрема зниження рівня рецидивної злочинності неповнолітніх. Загалом це свідчить про дієвість діяльності органу пробації як суб'єкта запобігання рецидивним злочинам неповнолітніх в Україні. Поряд з цим все ж таки існує ряд проблем під час реалізації основних завдань пробації на практиці, які згадувалися нами в межах цього дослідження та своєю чергою є гальмівними процесами у боротьбі із рецидивом серед неповнолітніх. Вважаємо за доцільне вжиття наступних заходів для усунення існуючих недоліків: 1) закріплення на законодавчому рівні поняття «ювенальна пробація»; 2) виключення будь яких проявів формалізму у застосуванні досудової, наглядової та пенітенціарної пробації до неповнолітніх; 3) розширення штатної чисельності Секторів ювенальної пробації; 4) збільшення строків для підготовки досудової доповіді; 5) активне залучення та налагодження зв'язків із волонтерами, неурядовими, громадськими, благодійними, релігійними організаціями з метою спільної роботи у підготовці досудових доповідей, здійсненні нагляду та реалізації пенітенціарної пробації щодо неповнолітніх злочинців; 6) налагодження зв'язків із органами місцевої влади для вирішення питань із працевлаштування та навчання звільнених підлітків із виховних колоній; 7) акцентування уваги на співпраці із різного роду релігійними організаціями як гарантом реалізації

основних положень пенітенціарної тою соціальною адаптації після звільнення із виховних колоній. пробації, зокрема в аспекті духовно-моральної підтримки підлітків з ме-

Список використаних джерел

1. Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 № 160-VIII : станом на 29 вересня 2016 року. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/160-19>.
2. Про затвердження Порядку розроблення та реалізації пробаційних програм: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 24: станом на 29 вересня 2018 року. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/24-2017-%D0%BF#n9>.
3. Аніщук В. Організація служби пробації в Україні / В. Аніщук // Підприємництво, господарство і право (кримінальне право): журнал. – Київ, 2017. – № 3. – С. 224–226.
4. Богатирьова О. І. Пробація як перспективний напрям політики держави в сфері боротьби зі злочинністю [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lawder.pu.if.ua/conference2014/articles/bohaturyova.pdf>.
5. Вітфілд Д. Вступ до служби пробації: моногр. / Д. Вітфілд. – Київ: Атіка, 2004. – С. 59–60.
6. Гунько В. М. Досудова доповідь в кримінальному провадженні щодо неповнолітнього: практика застосування та проблемні питання / В. М. Гунько // Теоретичні та практичні аспекти інституту пробації в Україні: матеріали міжнародного круглого столу. Київ, 2018. С. 32 – 33.
7. Доній Н. Є. Пробація як варіант мирного шляху зменшення стигматизації в'язниці / Н. Є. Доній // Теоретичні та практичні аспекти інституту пробації в Україні: матеріали міжнародного круглого столу. Київ, 2018. С. 38 – 40.
8. Коренюк А. А. Пробація як система заходів зниження рівня рецидивної злочинності неповнолітніх / А. А. Коренюк // Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення – матеріали міжвузівського науково-практичного круглого столу, Київ, 2018. С. 185-188.
9. Кристи Н. Борьба с преступностью – доходная индустрия / Н. Кристи // Уголовно-исполнительная система: право, экономика, управление. 2011. № 5. С. 8 – 19.
10. Ягунов Д. Служба пробації: концепція, засади діяльності, організаційна структура / Д. Ягунов // Відновне правосуддя в Україні. 2007. № 1(5). С. 60–64.
11. Державна кримінально-виконавча служба України: офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/feedback/control/uk/publish/article/772420;jsessionid=C9C6DB07123E578916203220BAD5761B>.
12. Київський районний суд міста Одеси: офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kievskiyud.od.ua/press_department/all-news/3600-sudovij-virok-tse-ne-prosto-pokarannya-a-mozhливist-perevikhovannya-zlochintsya-v-protsesi-realizatsiji.
13. Міністерство юстиції України: офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/ministerstvo-yustitsii-vikonalo-uryadoviy-plan-diy-na-2017-rik-u-sferi-probatsii>.
14. Українське право: офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrainepраво.com/law-practice/practice_public_prosecutor/perevireno-naglyadovu-probatsiyu-shchodo-nepovnlitnikh/.

Коренюк А. А. Орган пробації як суб'єкт запобігання рецидивним злочинам неповнолітніх в Україні

У статті наведено позиції науковців та практиків щодо сутності інституту пробації. У загальних рисах охарактеризовано досудову, наглядову та пенітенціарну пробацію. Висвітлено коло практичних проблем, які виникають під час реалізації завдань органом пробації в нашій країні та запропоновано шляхи їх вирішення. Акцентовується увага, що основною метою діяльності органів пробації є запобігання вчиненню повторних злочинів дорослими та неповнолітніми особами. Досліджено рівень рецидивної злочинності неповнолітніх після застосування до них заходів пробації, у зв'язку з цим, зроблено висновок про ефективність діяльності органу пробації як суб'єкта запобіжної системи боротьби з рецидивною злочинністю взагалі та неповнолітніх зокрема.

Ключові слова: гуманізація покарання, орган пробації, ювенальна пробація, неповнолітні, рецидивна злочинність, види пробації, релігійні організації, співпраця, запобігання злочинності.

Коренюк А. А. Орган пробації как субъект предотвращения рецидивных преступлений несовершеннолетних в Украине

В статье рассмотрены позиции ученых и практиков относительно сущности института пробації. В общих чертах охарактеризовано досудебную, надзиратьельную и пенитенциарную пробації. Освещен круг практических проблем, возникающих при реализации задач органом пробації в нашей стране и предложены пути их решения. Акцентируется внимание, что основной целью деятельности органов пробації является предупреждение совершения повторных преступлений взрослыми и несовершеннолетними лицами. Исследован уровень рецидивной преступности несовершеннолетних после применения к ним мер пробації, в связи с этим, сделан вывод об эффективности деятельности органа пробації как субъекта предупредительной системы борьбы с рецидивной преступностью вообще и несовершеннолетних частности.

Ключевые слова: гуманизация наказания, орган пробації, ювенальная пробація, несовершеннолетние, рецидивная преступность, виды пробації, религиозные организации, сотрудничество, предотвращение преступности.

Korenyuk A. The on probation as a subject prevent recurrent offences by minors in Ukraine

In the article presents the positions of scientists and practitioners about the essence of the institute of probation. In general, pre-trial, supervisory and penitentiary probation was characterized. The range of practical problems that arise during the implementation of tasks by the probation body in our country is highlighted and ways of their solution are proposed. It is emphasized that the main purpose of the activity of probation bodies is to prevent the commission of repeat offenses by adults and minors. The level of recidivism of minors after the application of probation measures has been researched, in this connection, the conclusion about the effectiveness of the probation body as a subject of the preventive system of combating recurrent crime in general and juveniles in particular is made.

Key words: humanization of punishment, probation body, juvenile probation, juvenile, recurrent crime, types of probation, religious organizations, cooperation, prevention of crime.